

TILVALG

Retsakterne vi stemmer om handler om meget andet end Europol og asylpolitik. Overvågning, konkurs og bortførelser er også en del af afstemningen. Side 4-5

ASYL-SAGER

Vi stemmer ikke om retsakterne angående asyl. Men udviklingen i EU kan betyde, at vi alligevel skal tage stilling til en ny asylpolitik. Side 6-7

JA OG NEJ

NOTAT har spurgt ja- og nej-partierne om, hvordan fremtidens EU-politik på retsområdet skal se ud. Side 8-9 og 10-11

MAGTSTRUKTURER

Hvem bestemmer over Danmarks retspolitik, hvis vi stemmer ja til at afskaffe retsforbeholdet og indføre en ny tilvalgsordning? Side 12

ÅRGANG 42 – NR. 1289 – NOVEMBER 2015

PRIS 29,50 KR.

NOTAT

– magasin om demokrati og Europa

ASYL Rettigheder til ofre SKILSMISSE Oversættelse af domme

Europol Konkurser BORTFØRELSER TERROR ARVERET

TEMA: Bag om retsforbeholdet

Leder:

Er du også forvirret?

FOLKEAFSTEMNING. Det er en ret simpel handling at gå ned til sit lokale valgsted, få en stemmeseddel i hånden og sætte kryds ved en af de to bokse, som er markeret på papiret. JA eller NEJ. Det er til gengæld ikke nødvendigvis nemt at finde ud af, hvorfor krydset skal sættes i den ene eller den anden boks. Og det er ikke kun fordi, det danske retsforbehold er svært at sætte sig ind i. Det er fordi, afstemningen om retsforbeholdet er så kompleks, at partierne ikke engang kan blive enige om, hvad vi stemmer om.

Spørger man nej-partierne, vil de sige, at vi stemmer om, hvorvidt vi skal afskaffe retsforbeholdet. Spørger vi ja-partierne, vil de sige, at der ikke er tale om en afskaffelse af retsforbeholdet, men en omdannelse af retsforbeholdet til en tilvalgsordning. Går man ind på siden www.3december.dk, som er en oplysningsside om afstemningen lavet af Justitsministeriet og Udenrigsministeriet, står der: "Tilvalgsordningen ændrer ikke ved, at Danmark fortsat har et retsforbehold."

Der er altså en krig på ord i gang, som forvirrer mere end den oplyser. Og det gør unægteligt afstemningen noget sværere at forholde sig til. En anden svær problemstilling at forholde sig til er, hvad der skal ske med EU's retspolitik i fremtiden. Vi stemmer jo ikke kun om 22 EU-retsakter, men også om, hvorvidt det danske Folketing skal overtage folkets ret til at sige ja eller nej til fremtidig EU-lovgivning på retsområdet.

Hvis vi stemmer ja til at afskaffe retsforbeholdet og erstatte det med en tilvalgsordning, får Folketingets politikere mulighed for at præge EU's

retspolitik. NOTAT har derfor spurgt politikerne om, hvordan de mener, at EU's retspolitik skal udvikle sig fremover. Men det har været svært at få helt klare svar. Udviklingen kan dog vise sig at indhente Folketingets politikere. Antallet af flygtninge, som søger beskyttelse i EU er vokset markant det sidste år. Og EU's politikere forsøger derfor at blive enige om en ny asylpolitik, som indeholder en permanent fordeling af asylansøgere. Hvis det sker, skal danskerne sandsynligvis til stemmeurnerne igen.

Det er altså ikke en overdrivelse at kalde udviklingen på asylområdet katastrofal for ja-partierne. Men udviklingen leder også til spørgsmål rettet mod nej-partierne. For hvis ikke EU skal finde en fælles løsning på sit eget defekte asylsystem, hvem skal så? Det har NOTAT spurgt nej-partierne om, ligesom vi har spurgt om, hvordan Danmark kan fortsætte sit arbejde i Europol, hvis vi stemmer nej.

Vi har også set på, hvilke retsakter vi stemmer om lige nu, og hvilke retsakter ja-partierne har valgt fra. Her tillader pladsen i bladet os kun at fokusere på udvalgte retsakter. Hvis du vil have det fulde overblik, må du gå ind på www.notat.dk. Her har vi lavet en oversigt over, de retsakter vi stemmer om, og de retsakter der er valgt fra. Her kan du også læse 10 kritiske interviews med repræsentanterne fra ja- og nej-partierne. Hvis du gør det og læser resten af bladet, har du forhåbentlig fået mere klarhed over, hvor du vil sætte dit kryds til afstemningen den 3. december.

Lise Møller Schiilder
Temaredeaktør

På notat.dk kan du læse 10 interviews med politikerne fra ja- og nej-partierne. Du kan også læse om alle retsakterne, vi skal stemme om.

"I artiklen 'Kan Spaniens venstre genfinde begejstringen?' skrev vi 'Bevægelsen 'Junts pel si' (Sammen for et Ja) har allerede samlet alle venstreorienterede partier i Catalonien'. Men 'bevægelsen bestod af både højre- og venstreorienterede partier. Det venstreorienterede CUP havde desuden valgt at stå udenfor bevægelsen. I grafen over vælgertilslutning refererer 'C's' til partiet Ciudadanos."

Bortførelse, overvågning og konkurs – det skal vi stemme om

Side 4

Aftale skal afdramatisere afstemningen

Side 6

Fremtidens retspolitik – ja-partierne

Side 8

Interview om retspolitik – nej-partierne

Side 10

Konsekvenserne af ja eller nej

Side 12

NOTAT
– magasin om Demokrati & Europa

Redaktion: NOTAT, c/o DEO,
Fælledvej 12, København N.
redaktionen@notat.dk

Ansvarshavende redaktør:
Rasmus Nørlem Sørensen

Temaredeaktør: Lise Møller Schiilder

I redaktionen: Tine Toft Jørgensen, Staffan Dahllöf,
Nathalie Søndergaard, Anders Høeg Lammers, Finn
Ellegaard og Michael Birkkjær Lauritsen

Udgivet af Oplysningsforbundet DEO
Abonnement: NOTAT,
Nordkystvejen 2F, 8961 Allingåbro,
tlf. 86 48 16 00, notat@notat.dk
CVR nr.: 18411008

Layout og tryk: NOTAT Grafisk, 86 48 16 00

ISSN: 1603-7480

NOTAT og Oplysningsforbundet DEO er et uafhængigt oplysningsnetværk om EU under mottoet "Mere spændende. Mindre fastlåst" – og uden tilknytning til partier eller bevægelser.

For kun 295 kr. om året får du abonnement på NOTAT og rabat på deltagelse i DEO's arrangementer. Skriv til notat@notat.dk eller ring 86 48 16 00.

Ja-partier fravælger flere rettigheder til EU-borgere

10 retsakter er i første omgang valgt fra, når danskerne skal stemme til december. De koster penge og kommer ikke herboende danskere synderligt meget til gode, men sikrer derimod grundlæggende rettigheder til andre EU-borgere.

AF TINE TOFT JØRGENSEN

FRAVALG. Ja-partierne har fundet 10 retsakter, som umiddelbart ikke kommer ind i dansk lovgivning, hvis danskerne stemmer ja til at afskaffe retsforbeholdet. Der er blandt andet tale om tolkebistand, asylpolitik, advokathjælp og retten til at vælge, hvilket lands love der skal gælde i en skilsmisse. De to hovedårsager til fravalgene er, at de koster penge, og at de ikke giver danske borgere og virksomheder væsentlige fordele.

Fravalget af direktivet om retshjælp skyldes dog, at det ikke var muligt for ja-partierne at få et overblik over konsekvenserne af et eventuelt ja, inden tidsfristen for analysearbejdet udløb. Høringsfristen løb fra december 2014 til marts 2015, og flere organisationer mener, at den var for kort.

»Den korte høringsfrist hen over jul og nytår er efter Danske Advokaters opfattelse problematisk i forhold til hensynet til at sikre en nærmere stillingtagen til det betydelige materiale, der er omfattet af høringen,« skrev Danske Advokater i et hørings svar.

Den samme holdning deles af Retspolitisk Forening, Institut for Menneskerettigheder og Landsforeningen af Forsvarsadvokater.

Rosinerne ud af kagen

Alt i alt er det en tilvalgsordning, hvor vi med EU-professor Marlene Winds ord 'piller rosinerne ud af kagen' og lader resten stå til de andre.

Rom III direktivet er en af de fravalgte akter. Det handler om, hvorvidt et ægtepar under skilsmisse selv kan vælge, hvilket lands love skilsmissen skal behandles efter. Har du giftet dig i Danmark med en tysker, kan du altså ikke vælge at få din skilsmissesag behandlet efter tysk ret, selvom du accepterer, at sagsbehandlingen i så fald vil vare længere.

Derudover er det ifølge Henning Bang Fuglsang Madsen Sørensen, adjunkt ved det juridiske fakultet på Syddansk Universitet, særligt kritisk, at man fravælger de dele, der handler om at sikre sigtede og ofres rettigheder. Det betyder eksempelvis, at der kun gives en mundtlig og

ikke skriftlig oversættelse af en dom, så en spansk indbrudstyv ikke selv kan læse, hvad han er dømt for, når han sidder tilbage i cellen.

Henning Bang Fuglsang Madsen Sørensen er ikke overbevist om, at det kun er økonomi, som har haft indflydelse på de 10 fravalgte retsakter.

»Det drejer sig om relativt få penge. Hele straffesystemet koster milliarder at holde kørende, så i forhold til det ville omkostningen ved at tilvælge de her dele være peanuts,« siger han og fortsætter:

»Når omkostningerne er så lave, kan man spørge sig selv, om flere af de fravalgte retsakter alene er fravalgt af den årsag, at man blev nødt til at fravælge noget. Man kunne jo af pædagogiske årsager ikke kalde det en tilvalgsordning, hvis 30 retsakter blev tilvalgt og kun 2 fravalgt.«

Institut for Menneskerettigheder opfordrer i deres hørings svar til at inkludere akterne om tolkebistand, advokatbistand og ret til information, da de vil medføre en "generel forbedring af rettigheder, herunder retten til oversættelse af alle væsentlige dokumenter".

»Det er jo ikke fordi man krænker menneskerettighederne, men man undlader at fremme dem i Danmark. EU er ved at tage en række skridt i forhold til, hvordan menneskerettighedsbeskyttelsen i det øvrige EU ser ud, og her undlader Danmark så at følge trop,« siger Martin Ryding Rosenkilde, specialkonsulent ved Institut for Menneskerettigheder. ♦

Vil du se en beskrivelse over alle de fravalgte akter, kan du gå ind på www.notat.dk.

En spansk indbrudstyv får ikke mulighed for at læse sin dom, når han sidder tilbage i cellen i Danmark. Ja-partierne ønsker ikke at gøre denne rettighed til dansk lov.

Bortførsel, overvågning – det skal vi stemme om

Der er meget lovgivning at holde styr på, når danskerne skal tage stilling til, om vi skal erstatte retsforbeholdet med en tilvalgsordning. Få et overblik over de vigtigste ændringer, hvis vi stemmer ja den 3. december.

AF LISE MØLLER SCHILDER

VALG. En dansk mand sidder i en lejlighed i Aarhus og snakker med sine venner. Han ved ikke, at han bliver overvåget af dansk politi. Det er der som sådan ikke noget mystisk ved. En ting er dog ikke, som det plejer. Det er nemlig ikke en dansk dommer, der har besluttet, at manden skal overvåges. Det er derimod en italiensk dommer – som tilmed får overvågningen sendt direkte til Italien.

Scenariet er fiktivt, men det kan nemt blive til virkelighed, hvis danskerne vælger at stemme ja til afskaffelsen af retsforbeholdet. Afstemningen handler nemlig ikke kun om, hvorvidt Danmark fortsat skal deltage i Europol. Den handler også om en lang række andre retsakter.

En af disse retsakter hedder den europæiske efterforskningskendelse, og den handler netop om, at dommere fra andre EU-lande kan bede dansk politi om at indsamle beviser til deres retssager. Andre akter sætter regler for det internationale samarbejde i forhold til konkurser og børnebortførelser. NOTAT har derfor interviewet tre eksperter om disse tre akter. ♦

Nye regler for efterforskning

Den europæiske efterforskningskendelse er en af de retsakter, der får størst indflydelse på dansk ret. Men hvad betyder det i praksis? Det har NOTAT spurgt professor i strafferet ved Københavns Universitet Jørn Vestergaard om.

Vil en tilslutning til den europæiske efterforskningskendelse betyde, at der ikke er nogen dansk dommer eller danske advokater, der skal tage stilling til, om eksempelvis overvågning af en dansker skal finde sted, hvis det allerede er blevet gjort af en dommer i Italien?

”Helt rigtigt! Men hvis overvågningen foregår på en måde, så den kræver en dommerkendelse i Danmark, skal dommeren tjekke, om forbrydelsen, som danskeren er mistænkt for, er med på positivlisten (liste over forbrydelser, som efterforskningskendelsen dækker, red.). Samtidig skal forbrydelsen enten have en strafferamme på mindst tre års fængsel i Italien, eller også skal forbrydelsen være strafbar i både Italien og Danmark. Hvis anmodningen drejer sig om en bestemt form for efterforskning, som man anvender i Italien, men som vi ikke bruger i Danmark, kan anmodningen afvises.”

Hvad så med forbrydelser, som er ulovlige i nogle lande og lovlige i andre lande. Eksempelvis, hvis en dansk læge har været i Polen, hvor aborter er ulovlige, og har hjulpet en kvinde til at få én. Kan en polsk dommer så anmode dansk politi om at overvåge lægen for at indsamle beviser?

”Abort står ikke på positivlisten. Det betyder, at en efterforskningskendelse hverken skal eller kan efterkommes her i landet, hvis den vedrører en læge, der i Polen eller andetsteds har udført abort i overensstemmelse med de danske regler. Når et tilfælde som dette ikke er omfattet af positivlisten, indtræder reglerne om, at handlingen skal være strafbar i begge lande, hvis der skal samarbejdes om efterforskning, og det er den ikke. Det gælder dog ikke for de mindre indgribende efterforskningsmetoder. Her skal en kendelse altid imødekommes. Det kan eksempelvis være at identificere personer bag bestemte telefonnumre eller IP-adresser.”

Regning og konkurs

Hvad betyder "overstatslig"?

I Lissabon-traktaten fra 2009 vedtog man, at hele det retspolitiske samarbejde skulle overgå fra at være mellemstatsligt til at blive et overstatsligt anliggende.

Det vil sige, at beslutninger træffes med flertalsafgørelser, hvor landene tidligere har haft vetoret.

Det betyder, at det er blevet nemmere og hurtigere at vedtage lovgivning på retsområdet.

Det danske forbehold blokerer for, at Danmark kan deltage i de overstatslige beslutninger.

Strid om barnets bedste

Danskerne skal også tage stilling til akter, der dækker det familieretlige område. Her er det særligt Bruxelles IIa-forordningen, der får indflydelse på dansk ret. Den fastlægger hvilket land, der skal behandle sager om skilsmisse og forældremyndighed, når et par kommer fra forskellige lande eller bor i et andet land. Det er dog særligt ved børne bortførelser, at der sker ændringer. Det forklarer docent i familieret Annette Kronborg fra Københavns Universitet.

Det skyldes, at forordningen bestemmer, at et barn i bortførelsessager altid skal sendes tilbage til det land, hvor barnet tidligere har boet, hvis dette beslutes i det pågældende land. Dernæst skal myndighederne i dette land beslutte, hvem der skal have forældremyndigheden.

"Det kan umiddelbart virke uproblematisk, men billedet bliver kompliceret af, at de fleste bortførere er enlige mødre, der som regel er den primære omsorgsgiver for barnet. Det vi oftest ser er, at de tager barnet med tilbage til deres hjemland, hvor de har et netværk. Det kan derfor være urimeligt over for barnet at skulle sendes tilbage," forklarer Annette Kronborg.

Danmark har indtil nu anvendt reglerne i Haagerkonventionen, som er en international lov fra 1980. Den har 64 lande tilsluttet, og principperne er de samme, som i Bruxelles IIa-forordningen. Men der er den forskel, at et land ikke nødvendigvis skal sende barnet tilbage, hvis man vurderer, at barnet kan lide psykisk skade. I 2013 var der eksempelvis 43 verserende sager i Danmark. I tre sager nægtede Danmark at sende barnet retur. Annette Kronborg mener, at man med Bruxelles IIa-forordningen fokuserer mere på at anderkende andre landes afgørelser end på barnets bedste.

"Det grundlæggende spørgsmål er, om vi både kan skabe retslig integration i EU og samtidig sikre det enkelte barns bedste. Og det kan man jo stille alvorligt spørgsmålstejn ved, om man kan – om det enkelte barn bliver ofret til fordel for et stærkere Europa. Forordningen siger, at man uden videre skal anerkende retsafgørelser fra andre lande, hvilket EU-Domstolen har bakket op om. Det betyder, at de danske myndigheders velfærdsvurdering af barnet bliver mindre relevant."

Hjælp til danske virksomheder

Meget af den lovgivning, vi stemmer om, er allerede skrevet ind i dansk ret. Vi kan dog ikke skrive princippet om gensidig anderkendelse ind – altså at de andre skal acceptere vores afgørelser, og at vi skal acceptere deres. Vi stemmer for eksempel om konkursfor-

ordningen og betalingspåkravsforordningen, hvor gensidig anderkendelse spiller en stor rolle for danske virksomheder.

Konkursforordningen medfører, at en dansk domstol kan beslutte, at en dansk virksomhed har ret til værdier i eksempelvis en fransk virksomhed, der er gået konkurs. På den måde undgår danske virksomheder at føre sagen i Frankrig. Det forklarer Lars Holm Nielsen, der er chefkonsulent i Dansk Industri.

"Hvis vi stemmer ja, vil vi få nogle mere fair konkurrencevilkår, fordi det bliver nemmere at inddrive gæld i andre EU-lande. Vi får også mere klarhed over, hvilke regler der gælder, når man indgår aftaler. Vi stemmer også om en akt, der giver mulighed for at sikre løn til medarbejderne i Danmark, som er ansat i et udenlandsk firma, hvis firmaet forlader Danmark uden at betale løn."

Det lyder som om, at det har været helt håbløst at være dansk virksomhed, mens vi har haft retsforbeholdet?

"Nej, det har jo bare været dyrere. Der har været mange sager, hvor det har været enormt dyrt og besværligt for danske virksomheder at inddrive gæld i forbindelse med virksomheders konkurser i andre lande. 60 procent af den danske eksport går til EU, så akterne betyder rigtig meget."

Tvetydig aftale skal afdramatisere afstemningen

Ja til at afskaffe retsforbeholdet = Nej til dansk deltagelse i EU's asyl- og indvandringspolitik. Aftalen mellem de fem ja-partier bryder normal logik ved folkeafstemninger. Overraskende at de tør, siger ekspert i politiske forlig. En kattelem i aftalen står muligvis på klem for deltagelse alligevel.

AF STAFFAN DAHLLÖF
OG LISE MØLLER SCHILDER

ASYLSAMARBEJDE. Et ja til afstemningen den 3. december vil kunne bane vej for, at Danmark deltager fuldt ud i den fælles asyl- og indvandringspolitik.

Der er dog to grunde til, at det alligevel ikke vil ske:

- Et massivt flertal i Folketinget går ind for at holde Danmark udenfor EU's flygtninge- og indvandringspolitik.
- De to partier, som ønsker fuld tilslutning – SF og Radikale Venstre – har lovet ikke at stemme efter deres egen overbevisning.

Et nyt forslag fra Kommissionen komplicerer dog billedet: Kommissionen ønsker nemlig at indføre en "permanent omfordelingsmekanisme" af asylsøgere i en ny version af Dublin-forordningen – som Danmark ikke ønsker at blive omfattet af.

Men, konstaterer Justitsministeriet: Hvis Danmark ikke gennemfører forordningsændringen betragtes parallelaftalerne om deltagelse i Dublin-forordningen (om behandling af asyl i første modtagerland) og Eurodac-forordningen (om flygtningenes fingeraftryk) som opsagt. Det vil betyde, at alle, der søger asyl i Danmark, skal have deres sag behandlet i Danmark.

Løftet om at holde Danmark udenfor den fælles asyl- og indvandringspolitik er nedfældet i ja-partiernes to aftaler: "Aftale om Danmark i Europa" fra den 17. marts i år og "Aftale om tilvalg af retsakter" fra den 21. august i år. De er indgået mellem V, S, K, RV og SF. I augustaftalen står skrevet, at Danmark ikke skal være en del af den lovgivning på asyl- og indvandringsområdet, som vi i dag står udenfor og "Sådan vil det også være i fremtiden."

De påstande blev nedfældet, inden Kommissionens forslag til en ny Dublin-forordning var kendt. Aftalen kan derfor

risikere at blokere for, at Danmark kan fortsætte sin deltagelse i Dublin og Eurodac, hvis forordningen ender med at blive ændret. I skrivende stund, er det stadig uklart, hvad der er aftalepartiernes fælles holdning til den problemstilling.

Politikkens infrastruktur

Ja-partiernes aftale er ikke retsligt bindende. Der er ingen lov, som forhindrer nogen politiker i at stemme efter sin egen overbevisning. Er aftalen så et slag i luften, eller er den et forsøg på at

begrænse betydningen af kommende valg? Flemming Juul Christiansen, lektor ved Roskilde Universitet med speciale i politiske forlig, svarer ved at pege på, at demokratiet i Danmark håndteres på tre niveauer:

»Det første niveau er, at Folketingets 179 medlemmer stemmer helt frit. Det andet niveau er, at politikerne også er medlemmer af partier, og derfor stemmer som partierne har lagt fast. Og så er der det tredje niveau med forligssystemet som et fast instrument indenfor dansk politik. Man kan se det som en slags politisk infrastruktur,« siger han.

Til solen brænder ud... om fire år

Forligssystemet indebærer, at partier, som indgår en aftale, står ved, hvad man er blevet enige om, også efter et valg, hvis man ikke udtrykkeligt har sagt fra inden valget. Statsminister Lars Løkke Rasmussen sagde ved Folketingets åbning, at Venstres nej til EU's asyl og indvandringspolitik vil holde, indtil solen brænder ud. Hans partifælle, justitsminister Søren Pind, har et lidt kortere perspektiv.

»Der er ingen tidsgrænse i aftalen, men evig tid i Folketingets tolkning er vel fire år. Praksis er, at hvis man ønsker at bryde en aftale, skal man sige det i god tid op til et Folketingsvalg, og så må man stå på mål for det til valget,« sagde Pind et par dage før Løkkes udmelding som svar på NOTATs spørgsmål om hans forståelse af aftalen.

På den anden side afviser de to "flygtningevenlige" ja-partier, at de har til hensigt at opsigte aftalen ved førstkommande lejlighed.

»SF og de Radikale vil af med hele forbeholdet, men vi bøjer os for flertallet. Vi vil sige vores mening, men vi vil også være loyale,« siger SF's medlem af EU-Parlamentet Margrete Auken.

»Vi står ved det forlig, vi har lavet. Det

Det er Danmark med i uanset et ja eller nej til afstemningen:

- * Schengen-reglerne om grænsekontrol og alle EU-love, som henviser til Schengen-reglerne.
- * Dublin-forordningen om at første modtagende EU-land skal behandle ansøgninger om asyl.
- * Eurodac-forordningen om kontrol med asylansøgere fingeraftryk.

MEN: Et forslag til ny Dublin-forordning indeholder krav om permanent omfordeling af asylansøgere. Det vil regeringen ikke gå med til. Samtidig siger de fem partier, at Danmark skal forblive en del af Dublinsystemet.

Skulle Danmark afvise en kvoteordning, som en ny forordning lægger op til, ophører de danske parallelaftaler om Dublin og Eurodac.

På notat.dk kan du se, hvilken lovgivning på asyl- og migrationsområdet, som Danmark ikke er med i i dag.

Hvis Danmark skal være med i en ny fælles asylpolitik i EU, skal borgerne muligvis til stemmeurnerne igen.

kan kun ophæves ved enighed eller efter et valg. Men det tror jeg ingen af os vil sige, at vi ønsker. Det er klassisk dansk forligskultur, som SF ikke har i sinde at lave om på, for så ville ingen indgå forlig med os i fremtiden,« tilføjer Margrete Auken.

Radikale Venstres retsordfører Sofie Carsten Nielsen tilføjer:

»Danmark skal være med i så meget som muligt, og det kommer vi til at arbejde for. Men vi mener også, at det ville have været ærgerligt slet ikke at få en afstemning om noget som helst. Derfor opfordrer vi også til en vejledende folkeafstemning om den fælles asylpolitik.«

”Overrasket over at man tør”

Flemming Juul Christiansen ved RUC forklarer, at fempartiaftalen læner sig op ad en lang tradition for politiske forlig, men at den også indebærer noget nyt.

»Jeg er overrasket over, at man tør koble et forlig på en folkeafstemning. Det tror jeg, mange vælgere, som ikke kender arbejdsformerne på Christiansborg, vil have vanskeligt ved at forstå.«

Den vanskelighed blev illustreret af statsminister Lars Løkke Rasmussen, som i sin åbningstale til Folketinget kom med en tilføjelse til den tekst, der var uddelt til pressen.

»For at mane enhver tvivl i jorden,

vil jeg i dag understrege: Hvis et flertal i Folketinget på noget tidspunkt måtte ønske, at Danmark skal deltage i den fælles europæiske asylpolitik, så er min holdning helt klar. Vi hæver ikke vores veto uden at spørge danskerne ved en ny folkeafstemning. Det vil jeg gerne garantere her i dag,« sagde statsministeren i et tillæg til den uddelte tale.

En lille time senere kom samme melding fra formanden for Socialdemokraterne Mette Frederiksen.

Som syv dårlige afsnit af Borgen

To dage inden Løkkes åbningstale havde justitsminister Søren Pind talt sig varm for en fælles europæisk løsning i polemik mod Dansk Folkeparti.

»Ved en fuldt udbygget grænsekontrol, vil asyltallet i Danmark stige. Det vil være kontraproduktivt. Det er et fatamorgana at tro på, at løsningen kan være et andet sted end på europæisk plan. Grænsekontrol, maskingevær, og bombninger hjælper ikke,« sagde han på et debatmøde hos Tænketanken Europa.

Søren Pinds budskab var ikke at undsige fempartiaftalen, men at beskrive politikens foranderlige vilkår.

»Da folkeafstemningen blev udskrevet, havde vi ikke ventet at se dansk politi eskortere folk på motorvejen. Nu har ja-

partierne valgt en model, som stiller garantier for, at asyl og indvandring ikke skal være en del af afstemningen. Nogen gange føles det som om, jeg er en del af syv dårlige afsnit af Borgen,« sagde han. ♦

FODNOTE: Ifølge udenrigsminister Kristian Jensen (V) vil regeringen komme med et ændringsforslag til den lov, man selv har fremsendt, og som folkeafstemningen drejer sig om. Ændringen skal understrege, at EU's asyl- og indvandringspolitik kun kan laves om efter en ny folkeafstemning. Teksten til ændringen var ikke kendt, da NOTAT gik i trykken. For opdatering se www.notat.dk

EUforedrag.dk

Er du mødearrangør eller foredragsholder, så er her en hjemmeside, der helt gratis formidler kontakt mellem jer.

Det er DEO, som er initiativtager til, og som driver EUforedrag.dk ud fra et ønske om, at det skal være nemt at sætte EU på dagsordenen.

EUforedrag.dk

DEO Tlf. 70 26 36 66 Støttet af EuropaNævnet
EU-debat – mere spændende – mindre fastlåst

Fremtidens retspolitik – hvad mener Ja-partierne?

Hvilken retspolitik i EU vil ja-partierne kæmpe for i fremtiden? Og hvorfor skal vi ikke stemme om hele retsforbeholdet? Det har NOTAT spurgt alle ja-partierne om.

AF LISE MØLLER SCHILDER

FREMTIDEN. Hvordan skal EU's retspolitik se ud i fremtiden? Skal der eksempelvis være en strammere terrorlovgivning, og hvordan ser den optimale, europæiske asylpolitik ud? Disse spørgsmål har NOTAT stillet de seks partier, der anbefaler et ja den 3. december. EU's retspolitik dækker nemlig store områder som strafferet, familieret, handelsret, asyl og politisamarbejde.

De områder kan Danmark få indflydelse på i fremtiden, hvis danskerne stemmer ja til at afskaffe retsforbeholdet. Det var dog ikke helt nemt at få svar på, hvilke visioner partierne har for retspolitikken i EU.

»Jeg kan ikke pege på noget retsomsråde, som kommer i fremtiden, og som dermed stemmes igennem. Man kan sagtens forestille sig, at der skulle komme noget, der giver mening. Men så er vi ude i tænkte fremtidsscenerier,« siger retsordfører Trine Bramsen fra Socialdemokratiet.

Heller ikke Venstres EU-ordfører Morten Løkkegaard ønsker at fortælle, hvilken retspolitik Venstre fremover vil arbejde for i EU.

»Det er jo et underligt hypotetisk spørgsmål. Det, vi er nået frem til, er jo udtryk for, det vi vil. Jeg går ikke og tænker, ej hvor var det ærgerligt, at vi ikke fik noget andet med,« siger Morten Løkkegaard.

Fra venstre ses Trine Bramsen (S), Morten Løkkegaard (V), Sofie Carsten Nielsen (R), Margrete Auken (SF), Rasmus Nordqvist (AL) og Rasmus Jarlov (K)

Et par af områderne, som debatteres lige nu er rammeafgåelsen om terrorbekæmpelse og spørgsmålet om intelligente grænser. Man kan vel godt høre politikere om, hvad de synes, der skal ske i fremtiden. Det er vel almindelig politik?

»Jo, men det her er udtryk for en relativt delikat forhandling, der er foregået politisk over lang tid. At begynde at spekulere i, hvad man kunne tænke sig – udover hvad der skal stemmes om i denne omgang – det er ikke specielt aktuelt. Det er svært nok at forholde sig til de 22 akter, der allerede er i spil. At begynde at åbne ballet på alt muligt andet, det tjener ikke noget formål,« svarer Morten Løkkegaard.

Radikale, SF og Alternativet vil med på det hele

Generelt er partierne på ja-fløjen opdelt således, at SF, De Radikale og Alternativet har ønsket, at få hele retsforbeholdet til afstemning – alle tre partier ønsker også at indgå i en fælles asylpolitik i EU. Venstre, Socialdemokraterne og Konservative er derimod godt tilfredse med, at der er blevet valgt 10 retsakter fra – heriblandt området for asyl og migration. Men hvorfor gik De Radikale og SF med til en aftale, som de ikke var enig i, mens Alternativet valgte at stå udenfor?

»Det var enten en aftale, der så sådan her ud, eller slet ingenting. Vi vælger at være med og tage ansvar for, at vi rent faktisk får en afstemning og kan komme med i Euro-pol og tilvælge de øvrige retsakter,« siger retsordfører Sofie Carsten Nielsen fra Radikale Venstre.

Hun ønsker så meget indflydelse på lovgivning fra EU som muligt. På grund af retsforbeholdet har Danmark eksempelvis ikke indflydelse på udformningen af PNR-registret. Det er et fælles register over flypassagerer i EU, der skal kortlægge mulige terroristers rejsemønstre. Detaljerne er stadig ved at blive forhandlet, men ja-partierne har aftalt, at Danmark skal tilslutte sig, når der ligger en endelig aftale.

»Jeg er ret opmærksom på, at overvågningsdelene skal være så begrænsede som overhovedet muligt. Men det har været på vej længe i EU-regi, og dansk lovgivning er holdt tilbage, indtil vi får den europæiske lovgivning på plads. Hvis vi havde haft mulighed for det, ville vi gerne have udøvet vores indflydelse der,« siger Sofie Carsten Nielsen.

Også SF valgte at deltage i aftalen på trods af de fravalgte retsakter.

»Vi er gået med i et forlig, fordi aftalen betyder, at det er hele retsforbeholdet, vi omdanner til en tilvalgsordning. Det mener vi er vigtigt, for Danmark bliver

Hvad er en tilvalgsordning?

Hvis danskerne vælger at erstatte retsforbeholdet med en tilvalgsordning, kan Folketinget selv beslutte fra sag til sag, hvilke dele af samarbejdet om EU's retspolitik, Danmark skal deltage i. Hvis Folketinget ikke tilvælger en bestemt retsakt, vil Danmark ikke deltage i retsakten eller være bundet af den. Storbritannien og Irland har en tilvalgsordning, der svarer til den, vi skal stemme om.

spærret hele tiden uden at kunne komme videre. Vi kunne eksempelvis ikke få lov til at få en parallelaftale om konkursforordningen, som er så vigtig for danske virksomheder,« siger EU-Parlamentariker fra SF Margrete Auken.

Alternativet har valgt at stå udenfor aftalen, fordi alle akterne ikke er med. Partiet anbefaler dog alligevel et 'ja' ved afstemningen.

»Vi synes, det er fuldstændig galimatias, at vi laver en tilvalgsordning uden at tage de mest presserende spørgsmål om asylsamarbejdet med. Det er et spørgsmål, som for os er meget vigtigt, for vi tror ikke, at noget land i Europa eller verden kan klare de her flygtningeudfordringer alene. Aftalen er et skridt i den rigtige retning, men den er ikke god nok,« siger EU-ordfører for Alternativet, Rasmus Nordqvist.

Asyllov og retssikkerhed

EU-ordfører for De Konservative, Rasmus Jarlov, er til gengæld godt tilfreds med, at der er flere akter, der ikke er til afstemning.

»Vi ønsker ikke, at EU skal være inde over vores udlændingepolitik. Vi vil fortsat gerne bestemme, hvor mange asylansøgere vi tager gennem kvoter og fælles fordeling, som vi gør i øjeblikket,« siger Rasmus Jarlov, der ikke har nogen

holdning til, hvordan fremtidens retspolitik skal indrettes i EU.

Nogle af de afvalgte akter sikrer udlændinge en bedre retssikkerhed, hvis de bliver anklaget for en forbrydelse i Danmark. Det gælder også offerdirektivet, der også er valgt fra. Det sikrer, at ofre får passende information, støtte og beskyttelse samt mulighed for at deltage i straffesagen. Men hvorfor er disse akter afvalgt?

»Det har ikke været et fælles ønske på tværs af partierne. Men det betyder jo ikke, at man ikke kan fremføre det i dansk lovgivning. En lang række af de her initiativer kan partierne selv vælge at fremsætte i det danske Folketing. For eksempel den del om ofre. Men mange af de her retsakter er allerede dækket af dansk lov,« siger Trine Bramsen og forklarer, at Socialdemokraterne gerne så offerdirektivet med i afstemningen.

Ser man på de afvalgte akter, tegner der sig et billede af, at de er valgt fra, fordi de ville betyde en merudgift for den danske stat. Og det billede er ikke helt forkert, vurderer Rasmus Jarlov (K):

»Vi har da været rimelig egoistiske i forhold til at sikre, at Danmark får en fordel af at tilslutte sig de fremførte retsakter,« siger han. ♦

DEBATMØDER:

Hvad er EU's retspolitik?

Hvad er det Danmark har forbehold overfor og hvad betyder forbeholdet?

Møderække i samarbejde med landets efterskoler. **Alle møder kl. 19-21** og deltagelse er gratis. Møderne starter med et oplæg fra DEO om EU's retspolitik, og derefter vil der være debat mellem politikere, om retsforbeholdet skal afskaffes eller ej.

Mandag den 2. november på **Rejsby Europæiske Efterskole, ved Ribe**

Tirsdag den 3. november på **Tømmerup Fri og Efterskole, v/ Kalundborg**

Mandag den 16. november på **Hørby Efterskole, ved Sæby**

Onsdag den 18. november på **Farsø Efterskole, ved Aars**

Mandag den 23. november på **Askov Efterskole, ved Vejen**

Onsdag den 2. december på **Faxehus Efterskole, Faxe Ladeplads**

TILMELD DIG PÅ **deo.dk**

DEO Tlf. 70 26 36 66 Støttet af EuropaNævnet
EU-debat – mere spændende – mindre fastlåst

Fremtidens retspolitik – hvad mener nej-partierne?

Nej-partierne er enige om, at det vil være bedst at beholde retsforbeholdet, men deres syn på, hvordan EU's fremtidige retspolitik skal se ud, er meget forskellig.

AF: NATHALIE SØNDERGAARD

SUVERÆNITET: Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Enhedslisten og Folkebevægelsen mod EU har dannet fælles front for at overtale danskerne til at stemme nej til afstemningen om retsforbeholdet. Selvom de fire partier er glade for, at danske borgere bliver hørt, er der stor utilfredshed med, hvordan afstemningen er blevet præsenteret af ja-partierne, samt hvordan retsakterne i retsforbeholdet er blevet udvalgt.

Partierne er enige om at kritisere det faktum, at et 'ja' ved afstemningen den 3. december vil betyde, at Folketinget, uden at spørge borgerne, fremover kan bestemme, hvorvidt Danmark skal deltage i ny overstatslig lovgivning fra EU's side, ligesom at de 10 fravalgte retsakter også vil kunne tilvælges.

»Vi synes, at det er en ret unfair måde, at man har lavet folkeafstemningen på, fordi man på den ene side siger til befolkningen, at det handler om nogle bestemte direktiver og forordninger, men på den anden side ikke har tænkt sig at spørge

befolkningen igen, når det kommer til nogle andre direktiver. Det er måske ikke at narre befolkningen, men det giver et skævvredet billede af, hvad vi egentlig skal stemme om«, siger EU-parlamentariker for Folkebevægelsen mod EU, Rina Ronja Kari.

Ja-partier kan lægge EU-linje

I aftaleteksten mellem ja-partierne står der, at aftalepartierne er enige om, at de

resterende retsakter, som vi ikke stemmer om den 3. december, kun kan vedtages efter næste folketingsvalg ved, at alle ja-partierne skal være enige om at tilvælge de resterende retsakter, og at et eventuelt tilvalg skal annonceres forud for et folketingsvalg af hensyn til vælgerne.

Men flere af nej-partierne har ikke tiltro til, at ja-partierne vil overholde aftalen. Især DF er skeptisk:

»Ja-partierne er på ingen måde bundet op af det, der står i den politiske aftale, fordi den ikke er juridisk. De kan gøre fuldkommen, som det passer dem, hvis de får et ja igennem, og jeg har ikke tillid til, at de overholder den aftale«, siger EU-ordfører Kenneth Kristensen Berth (DF). Han har heller ikke noget til overs for statsminister Lars Løkke Rasmussens udmelding om at afholde en ny folkeafstemning, hvis den fælles asylpolitik skal ændres.

Hos Liberal Alliance hæfter man sig især ved, at man ikke kender de kommende retsakter, som Danmark efterfølgende kan tilgå, hvis vi går med i samarbejdet:

»Jeg er bekymret for de resterende retsakter. Der er både dem, vi kender nu, men der er jo også kommende retsakter i EU. Det er et af de politiske områder, der udvikler sig mest inden for EU«, siger EU-ordfører Christina Egelund (LA).

Debatten om Europol

Et af de helt varme emner i debatten om afstemningen har indtil videre været Danmarks fortsatte deltagelse i Europol, da Europol sandsynligvis går fra at være et mellemstatsligt til et overstatsligt samarbejde i løbet af 2016. Hvorvidt Danmark får lov til at være en del af samarbejdet i tilfælde af et nej er ikke sikkert, men hos nej-partierne er der ingen nervøsitet at spore. Selv hvis Danmark skulle risikere at ryge ud af Europol, vil det være muligt efterfølgende at forhandle en aftale igennem, mener de.

Christina Egelund (LA) ser Danmarks nuværende relation til Europol som en af-

Nyt Europol

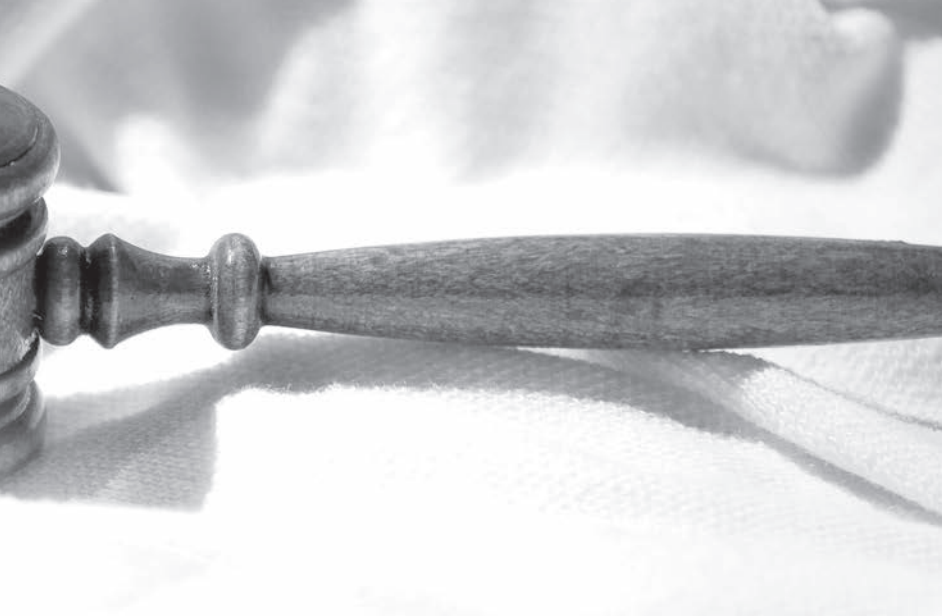
På grund af Lissabon-traktaten, som blev vedtaget i 2009, bliver Europol sandsynligvis gjort til et overstatsligt EU-samarbejde i 2016.

I et overstatsligt samarbejde kan EU i en flertalsafstemning mellem EU-landene træffe bindende beslutninger, som har direkte virkning i medlemslandene.

Det danske retsforbehold betyder, at Danmark kun kan deltage i EU's retspolitik på et mellemstatsligt niveau. Vi risikerer derfor at ryge ud af Europol-samarbejdet.

»Vi synes ikke, at EU er en særlig god løsning på hele asylspørgsmålet,« siger Rina Ronja Kari fra Folkebevægelsen mod EU.

Hvad er en Parallelaftale?

Hvis danskerne vælger at beholde retsforbeholdet, vil Danmark måske kunne tilslutte sig Europol med en parallelaftale.

Det er en mellemstatslig aftale mellem EU og en medlemsstat om at deltage i en lille del af et overstatsligt samarbejde. Danmark har anmodet om i alt seks parallelaftaler på andre retsområder, men har kun fået fire.

Ja-partierne tror, at det bliver svært at få en aftale om Europol.

Nej-partierne tror ikke, at det bliver et problem.

gørende faktor for, at Danmark ikke vil få problemer med at få en aftale igennem:

»Danmarks forhandlingposition og Danmarks udgangspunkt er markant bedre og anderledes end Norges. Danmark er både medlem af EU og er i forvejen et fuldgyldigt medlem af Europol. Så det vil sige, at skulle vi sættes tilbage til en ordning, à la den Norge har, så skulle der være nogle, som ønsker at begrænse dansk bidrag til Europol i forhold til det, vi yder i dag. Jeg kan simpelthen ikke se, hvor den vilje skal komme fra«, slår hun fast.

EU-ordfører Søren Søndergaard (EL) tvivler også på, at der er noget land i EU, der kunne være imod en fortsat dansk deltagelse i Europol:

»Hvem skulle have interesse i, at Danmark bliver et kriminelt helle? Jeg kan godt se, at det skræmmebillede er blevet opbygget meget systematisk, men jeg må indrømme, at jeg virkelig har svært ved at se logikken i det.«

Uenighed om EU's rolle i retspolitikken

Spurgt ind til, hvad et grænseoverskridende retsligt samarbejde i EU skal fokusere på, kommer uenighederne frem mellem partierne.

Selv om nej-partierne er enige om, at Dublin-forordningen har fejlet, ligger de langt fra hinanden, når det kommer til asyl- og flygtningepolitikken. Liberal Alliance forklarer, at de er tilhængere af Dublin-samarbejdet, men i et andet format. Partiet afventer Kommissionens udspil for en ny Dublin-aftale, før de vil tage stilling til en fremtidig asylpolitik.

»I udgangspunktet er vi jo tilhængere af, at vi har en fælles håndtering af hjemsendelse og sådan set også modtagelse, og at vi kan sende asylansøgere tilbage til det første land, som de betrådte i EU,« siger Christina Egelund (LA).

For Dansk Folkeparti er EU's primære rolle at bevare EU's ydre grænser:

»Et optimalt asylsystem er et system, hvor det er de nationale lande, der selv bestemmer, hvem man tager imod og selvfølgelig laver nogle forhold, der gør, at det bliver mindre attraktivt at komme til det pågældende land. EU skal sørge for at opretholde de ydre grænser«, siger Kenneth Kristensen Berth (DF).

Enhedslisten foretrækker en løsning, hvor FN og Flygtningekonventionen er afgørende, og hvor EU ikke spiller nogen stor rolle, forklarer Søren Søndergaard.

»Et flygtningesystem gennem FN er vores ideelle model bygget på mellemstatslig aftale med bindende regler. Så længe EU eksisterer, synes vi, at EU dels skal arbejde for, at FN løser denne her opgave, og dels skal lave bindende aftaler om fordeling af flygtninge i EU, som landene tilslutter sig.«

Folkebevægelsen mod EU støtter også op om en løsning i FN, da de mener, at EU har bevist, at man ikke kan håndtere udfordringen:

»Vi synes ikke, EU er en særlig god løsning på hele asylspørgsmålet,« siger Rina Ronja Kari. ♦

*Fra oven ses Søren Søndergaard (EL),
Christina Egelund (LA),
Kenneth Kristensen Berth (DF),
Rina Ronja Kari (Folkebevægelsen mod EU).*

Et 'ja' giver Folketinget frihed til at vælge fra og til

Et "ja" vil give Folketinget magt til at vedtage mere EU-lovgivning på retsområdet. Omvendt vil et nej umiddelbart sætte os udenfor centrale dele af EU's retspolitik.

AF ANDERS HØEG LAMMERS

MAGT. Hvem kommer til at bestemme, hvis vi stemmer ja til at afskaffe retsforbeholdet? Og hvad kommer der til at ske, hvis vi stemmer nej. Det har NOTAT spurgt to forskere om. Henning Bang Fuglsang Madsen Sørensen, adjunkt på Syddansk Universitet og Rebecca Adler Nissen, lektor på Københavns Universitet. Begge har udgivet bøger om retsforbeholdet.

Debatkoncerter i Aarhus, Aalborg og København:

Hvem er den polske vandrer?

AARHUS:

Fredag den 20. november kl. 19-22
DOKK1, Nordhavnsvej 2.

AALBORG:

Lørdag den 21. november kl. 14-17
Trekanten, Sebbersundsvej 2a.

KØBENHAVN:

Søndag den 22. november kl. 14-17
Arbejdermuseet, Rømersgade 22.

Czesław Spiewa har med deres seneste plade om polske vandrere skabt stor offentlig debat i Polen. Nu kommer de til Danmark. I koncerten er indlagt en times debat med forsanger Czesław Mozil, publikum og et ekspertpanel.

Arrangør: Oplysningsforbundet DEO og LO i henholdsvis Aarhus, Aalborg og Kbh.

Deltagelse: 100 kr., 50 kr. for stud., medlemmer af en LO-fagforening og NOTAT-abonnenter.

TILMELD DIG PÅ **deo.dk**
DEO Tlf. 70 26 36 66 Støttet af EuropaNævnet
EU-debat – mere spændende – mindre fastlåst

Ifølge Henning Bang Sørensen handler afstemningen særligt om den magtstruktur, som potentielt bliver ændret.

»Det grundlæggende er, at vi ændrer spillereglerne i forholdet mellem Danmark og EU. Med et ja giver vi EU en slags fuld-magt til at lovgive på det retslige område, og dermed taber vi suveræniteten på retsområdet,« forklarer han.

Grunden til, at vi skal stemme nu, er, at mere og mere af EU's retspolitik efterhånden foregår overstatsligt, hvilket vores retsforbehold forhindrer os i at tage del i.

»Det overstatslige betyder, at EU-Domstolen får kompetence, at EU-Parlamentet deltager i lovgivning, og at der kan træffes beslutninger ved flertal frem for enstemmighed – i modsætning til mellemstatsligt, hvor alt vedtages enstemmigt,« forklarer Henning Bang Sørensen.

Sådan tilslutter vi os fremtidige retsakter

Med et ja afskaffer vi retsforbeholdet og erstatter det med en såkaldt tilvalgs-ordning. Det betyder, at Folketinget skal tilvælge de enkelte retsakter, Danmark ønsker at være en del af. Folketinget behøver derfor ikke spørge befolkningen til råds om fremtidige retsakter. Men Folketinget har stadig noget at skulle have sagt i forhold til, hvad EU beslutter.

»Når EU har lovgivet, har vi tid til at beslutte os om den konkrete lovgivning skal gælde i Danmark. Det bestemmer Folketinget. Og så længe ja-partierne har et flertal i Folketinget, er det jo dem, der bestemmer det. Man kan kalde det en slags sikkerhedsventil. Det er kun den lovgivning, de fem partier mener skal gælde i Danmark, som kommer til at gælde i Danmark,« siger Henning Bang Sørensen.

Konkret kan vi tilslutte os fremtidige retsakter på to måder. Enten kan vi tilslutte os på forslagsstadiet, eller også kan vi vente, indtil loven er endeligt besluttet af de andre lande i EU. Der er fordele og ulemper ved begge modeller.

Går vi med på en retsakt allerede på forslagsstadiet, tager vi del i forhandlin-

gerne om, hvordan lovgivningen skal se ud, og vi stemmer også om, hvorvidt den overhovedet skal vedtages i EU. Omvendt er vi bundet til at gå med i retsaksen, hvis vi har været med til at forhandle den, og den bliver vedtaget.

Når lovforslaget er fremlagt af Kommissionen, har Folketinget tre måneder til at beslutte, hvorvidt vi vil være med til forhandlingen, eller om vi hellere vil vente og se, om den endelige udformning er noget for os. Ulempen ved at vente er, at vi ikke har nogen indflydelse i forhandlingerne om retsaksen. Fordelen er, at vi kan tilslutte os retsaksen på ethvert givent tidspunkt, efter det øvrige EU har vedtaget den. Det giver bedre tid og mulighed for at vurdere, hvorvidt det er en retsakt, vi vil være med i.

Det er dog ikke nødvendigvis alle retsakter, Folketinget vil gå med i, forklarer Rebecca Adler Nissen.

»Irland og Storbritannien har allerede en tilvalgsordning. Hvis Danmark anvender ordningen på samme måde som de to lande, må vi forvente, at Danmark fortsætter aktivt i det politi- og strafferetlige samarbejde, men står uden for det samarbejde, der koster, er politisk følsomt eller er tungt administrativt,« forklarer hun.

For Henning Bang Sørensen handler valget om, hvorvidt danskerne mener, at det er godt eller skidt, at de fem ja-partier kan beslutte, om vi skal tilvælge fremtidige retsakter eller ej.

»Er det for farligt at satse på, at vi kan stole på de fem ja-partier? Eller er alternativet, at vi ryger ud af Europol, for farligt? Det er spørgsmålet,« siger han.

Ja-partierne kan dog sagtens spørge befolkningen til råds i form af vejledende folkeafstemninger. For eksempel hvis de skal tage stilling til en meget principiel retsakt. Men dels er en vejledende folkeafstemning kun vejledende, da politikerne kan vælge at ignorere resultatet, og dels har vi til dato kun haft én vejledende folkeafstemning i Danmark. Det skete i forbindelse med EF-pakken i 1986. Den skulle oprette et indre marked i EU, hvilket et flertal udenom regeringen var imod.

FOTO: ANDERS HVIID

Derfor fik vi afstemningen, som endte med et ja.

Hvad sker der med asylpolitikken?

Dermed er vi henne ved det spørgsmål, som afstemningen formelt set ikke handler om, men alligevel kredser om – asyl og indvandring.

Stemmer vi ja, står vi fortsat uden for de retsakter, der handler om asyl og indvandring. Men nej-partierne mener ikke, at vi kan stole på ja-partierne og give dem 'carte blanche' til at beslutte, hvad Danmark skal tage del i.

Et ja til tilvalgsordningen bliver en 'glibebane', hvor vi hurtigt takker ja til det meste EU-lovgivning, også inden for asyl og indvandring, lyder argumentet. Omvendt har venstres formand Lars Løkke Rasmussen, lovet at spørge befolkningen, hvis Danmark skal tilslutte sig ny lovgivning om asyl- og migration. Det er ikke usandsynligt, da Kommissionen har fremlagt et forslag til nye regler på asyl-

området, som indebærer en automatisk kvoteordning. Det kan komme til at betyde, at den samlede gruppe asylansøgere i EU fordeles mellem EU-landene efter en fastlagt kvote.

Europol kommer ikke gratis

Nej-partierne er ikke imod at deltage i Europol-samarbejdet. De har derfor foreslået, at Danmark laver en parallelaftale med EU om kun at deltage i Europol og derfor ikke afskaffer retsforbeholdet. Det er også blevet foreslået, at vi kun stemmer om én retsakt, som handler om Europol. Hvis vi gør det, vil retsforbeholdet gå over til at blive en tilvalgsordning, ligesom den tilvalgsordning med de 22 retsakter, vi stemmer om den 3. december. Dermed bliver Schengen-samarbejdet, altså den fri bevægelighed over grænserne mellem Schengen-landene, overstatsligt frem for mellemstatsligt for Danmark.

»Så hvis man argumenterer for øget grænsekontrol og samtidig vil sige ja tak til lige præcis Europol-retsakterne, som i

afstemningsloven er koblet til hele Schengen, har man grundlæggende et logisk problem,« siger Henning Bang Sørensen.

Generelt betyder retsforbeholdet, at vi står uden for alt, hvad der besluttet overstatsligt. Og det er der mere og mere EU-lovgivning, der bliver.

»Konsekvensen ved et nej vil blive, at vi lige så stille glider mere og mere ud af rettsamarbejdet og også forlader det politi- og strafferetslige samarbejde. Det er en naturlig konsekvens af, at forbeholdet går på formen for samarbejdet, ikke indholdet. Danmark deltager fuldt og helt, når samarbejdet er mellemstatsligt, men ikke når det er overstatsligt,« siger Rebecca Adler Nissen.

Henning Bang Sørensen mener, at et nej langsomt vil spole tiden tilbage til før Maastricht-traktaten i 1992.

»Man kan mene, at det er meget godt, fordi vi får den danske retsorden på tingen, og man kan mene, det er meget skidt, fordi Danmark og verden er noget andet, end de var i 1992.« ♦

Tyrkiet får nøglerolle i kommende

Ny EU-lov om terrorisme skal baseres på et tættere samarbejde med Tyrkiet. Støtter af den kurdiske organisation PKK kan se frem til hårdere straffe.

AF STAFFAN DAHLLÖF

TERROR. Bekæmpelse af terrorisme er en af de fem ja-partiers begrundelser for at afskaffe det retslige forbehold. Men hvad bekæmpelse af terrorisme konkret indebærer, kan ændre sig allerede til næste år, når den gældende lov om terrorbekæmpelse fra 2002, opdateret i 2008, skal erstattes med noget nyt.

Den lovændring bliver ikke nævnt i aftalen om den tilvalgsordning, som ja-partierne har sendt til folkeafstemning. Ændringen af EU-loven om terror kan til gengæld ses i en officiel meddelelse fra Kommissionen tidligere i år. I den meddelelse kan man læse følgende:

"Den nye retslige ramme skal åbne dørene for et intensiveret samarbejde med tredjelande om udenlandske terrorkrigere

– baseret på positive erfaringer af samarbejde med Tyrkiet i senere tid."

Tyrkiet i nøglerolle

Den positive vurdering af antiterror-samarbejdet med Tyrkiet stammer fra april i år. Tingene har dog ændret sig siden. Både den tyrkiske regering og det kurdiske PKK har optrappet de væbnede kampe i landet. Sympatisører til regeringspartiet

terrorlov

AKP har angrebet det prokurdiske oppositionsparti HDP's lokaler, som man hævder er arnesteder for terrorisme. Presset er øget på journalister og andre opinionsdannere fra myndighedernes side. Bombeangrebene mod en demonstration i Ankara den 10. oktober er et foreløbigt højdepunkt på den optrappede vold.

NOTAT har på den baggrund spurgt Kommissionen om, hvorvidt den positive

vurdering af samarbejdet med Tyrkiet fra foråret står ved magt. Det gør den, får vi at vide. Det er bare ikke til citat.

Tyrkiet beskrives af Kommissionen som et nøgleland for bekæmpelse af terrorisme og strømmen af udenlandske krigere. Harmonisering af strafferetten om udenlandske krigere på EU-plan vil lette det internationale samarbejde med andre lande, mener Kommissionen. Den hævder derudover, at alle landene har en fælles forståelse af, hvad der er strafbare handlinger, og hvordan de skal imødekommes.

Forbudt tilskyndelse

Harmonisering er et nøgleord her. Det skyldes, at den gældende lov er en såkaldt rammeafgørelse, som giver EU's medlemslande en vis selvbestemmelse, når de fælles rammer omdannes til national lov. For eksempel varierer minimumstraffene for terrorisme i de forskellige EU-lande mellem straffe på under ét år og straffe på op til 20 års fængsel – med de danske straffe i den lavere ende.

Men rammeafgørelser eksisterer ikke længere i EU. Den kommende retsakt kommer derfor til at blive udformet som en EU-lov (direktiv eller forordning), som giver mindre fri rum til nationale fortolkninger end i dag.

Ifølge oplysninger til NOTAT forbereder Kommissionen et direktiv baseret på artikel 83 i Lissabon-traktaten, der regulerer "minimumsharmonisering af strafbare handlinger og strafferammer".

Den gældende og den kommende lov omfatter ikke kun terrorhandlinger, men også finansiering, oplæring, opfordring og tilskyndelse af terrorisme. Danske eksempler er retssagen mod den nu lukkede kurdiske station Roj-TV og sagen mod "Fighters+Loves", aktivisterne som solgte T-shirts til støtte for den palæstinensiske gruppe PFLP og FARC-guerillaen i Colombia.

Radikale Venstre og PKK

EU's særlige anti-terrorkoordinator Gilles De Kerchove har tidligere udtalt, at en direkte bindende EU-lov mod terrorisme, som nu er på vej, gør det nødvendigt med entydige definitioner.

Behovet bliver tydeligt, når man ser, hvilke uenigheder der allerede findes på området. Eksempelvis bliver kurdiske PKK i danske retssager defineret som en terrororganisation, mens Radikale Venstre ifølge en resolution, der blev vedtaget på partiets seneste landsmøde, vil have fjernet PKK fra EU's terrorliste.

Jørn Vestergaard, professor i strafferet ved Københavns Universitet, mener dog, at det under alle omstændigheder er op til danske domstole at trække grænsen mellem terrorister og frihedskæmpere, sådan som Højesteret gjorde i sagen mod Fighters+Lovers.

»For dansk vedkommende er der ikke behov for yderligere præciseringer. Men andre medlemslande har implementeret reglerne på mange forskellige måder. Jeg er dog ikke bekendt med, at det skulle have givet anledning til væsentlige problemer.«

Flygtninge skaber forståelse

Jørn Vestergaard ser heller ikke nogen retssikkerhedsmæssige problemer ved et tættere samarbejde mellem EU og Tyrkiet.

»Tværtimod vil det da være en fordel at få Tyrkiet til at anerkende de perspektiver, der er udbredt enighed om i EU,« siger han.

Søren Søndergaard fra Enhedslisten mener, at det er mere sandsynligt, at påvirkningen går den anden vej:

»De juridiske overvejelser foregår jo ikke i et politisk vakuum. Nu sidder Tyrkiet med to millioner flygtninge, som vil til Europa, og så bliver det nok mest Tyrkiet, som får skabt forståelse for sine perspektiver i EU,« siger Søren Søndergaard.

Han mener til gengæld ikke, at det er et problem i sig selv, at EU samarbejder med tredjelande mod terrorisme.

»Selve princippet er det vanskeligt at være imod – at man for eksempel udveksler oplysninger. Men hvordan harmoniseringen af straffe kan komme til at virke, og hvordan man vil se på, hvad der er terrorisme, er vanskeligt at sige noget om på forhånd. Det er noget, jeg vil prøve at tage op.« ♦

AZAD LASHKARI/REUTERS

Et stærkere samarbejde om terrorbekæmpelse mellem EU og Tyrkiet kan ende med, at danske støtter af PKK kan få strengere straffe end i dag.

Er du dum eller hvad?

For nogle politikere kan det være svært at tale om et så kompliceret emne som retsforbeholdet. Men heldigvis findes der et par stykker, som forstår den svære kunst at skære helt ind til benet.

AF TINE TOFT JØRGENSEN

BAGSIDEN. Hvis du går og tror, at afstemningen om retsforbeholdet lægger op til en nuanceret diskussion af fordele og ulemper, kan du godt tro om igen. Det er faktisk super simpelt, og der er slet ikke brug for mere end 140 tegn på Twitter. Så hvis du ikke orker at læse hele dette blad, kan du blot nøjes med bagsiden. Vi kan stolt præsentere politikere fra begge lejre, hvis twitter-evner er så veludviklede, at de snildt koger valget om Europol, asylpolitik, familieret, konkursforordning og vetoret ned til bare ét tweet.

Eksempelvis citeres Venstres politiske ordfører Jakob Elleman på Twitter for følgende genistreg: "Hvis du er i tvivl, stem JA". Så nemt er det faktisk.

De fleste tweets, som kommer fra vores helt egne folkevalgte, er bygget op omkring udsagn, det er svært at være uenig i. Vil du måske gerne have tyve væltende ind over grænserne og stjæle dine ting? Nej vel! Og som S-ordfører Trine Bramsen her skriver, går du næsten automatisk ind for kriminelle, hvis du stemmer nej. Og gør du måske det? Hva? Hva?

 Trine Bramsen @Trinebramsen
 Nej til kriminelle - derfor ja til aftale om retssamarbejde #dkpol

Skal EU bestemme alt?

Politikere på det modsatte hold, som ønsker at beholde retsforbeholdet, har valgt en lidt anden skræmmetaktik, der inkluderer risikoen for at miste vores alle sammens dyrebareste eje. For hvem vil ikke gerne passe på demokratiet det søde pus.

 Rina Ronja Kari @rinnakar
 Pas på demokratiet - stem nej d 3. december #retsforbehold #folkeafstemning #stemnej #eudk

Politikerne er ikke de eneste, der er kommet med gode argumenter for at stemme ja eller nej. Folkene bag Frederik VII's twitter-profil er også ret klare i spytet.

 Frederik VII @Grundloven
 Vil du hver morgen (resten af dit liv) tvinges i noget tøj som du ikke bryder dig om at have på?

Derfor: Behold EU's retsforbehold.

Og så er der vores Justitsminister, Søren Pind, som har døbt sig selv sheriffen. Han har komponeret et lidt mere poetisk tweet – Shakespeare havde været stolt. ♦

 Soren Pind @sorenpind
 Skal sheriffen kunne forfølge banditterne over Rio Grande - det er spørgsmålet... #ja #dkpol #europol

FOTO: SCANPIX

